

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра психології (№ 704)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Ольга БУТЕНКО

« 30 » серпня 2024 р.

**СИЛАБУС *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю
Освітня програма: Дистанційні аерокосмічні дослідження

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

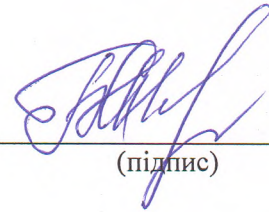
Форма навчання: денна та заочна

Силабус введено в дію з 01.09.2024 року

Харків – 2024 р.

Розробник:

Доцент кафедри психології, кандидат психологічних наук, доцент Інна БІДЮК

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри психології гуманітарно-правового факультету:

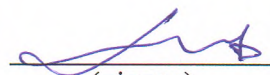
Протокол № 1 від 29.08.2024 року

Завідувач кафедри психології,
кандидат психологічних наук, доцент

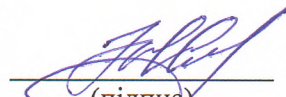

(підпис) Юрій ГУЛИЙ

Погоджено:

Завідувач відділу аспірантури і
докторантури

(підпис) Володимир СЕЛЕВКО

В. о. голови наукового товариства
студентів, аспірантів, докторантів
і молодих вчених

(підпис) Семен ЖИЛА

Загальна інформація про викладачів

ПІБ: *Бідюк Інна Аркадіївна*

Посада: *доцент кафедри психології*

Науковий ступінь: *кандидат психологічних наук*

Вчене звання: *доцент*

E-mail: i.bidyuk@khai.edu

Перелік дисциплін, які викладає: *історія психології; педагогіка та педагогічна психологія; методика викладення у вищій школі; дидактика вищої школи; психологічні аспекти педагогічної діяльності; соціально-гуманітарна дисципліна за вибором.*

Напрями наукових досліджень: *сферу наукових інтересів становлять питання методики та методології наукової діяльності, історії психології, емоційного інтелекту та емоційної саморегуляції, характерології, психологічного консультування і психотерапії, арт-терапії, психології навчання й виховання, психологічне консультування (приватна практика).*

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання – денна, заочна

Семестр, в якому викладається дисципліна – 4

Дисципліна – обов'язкова

Загальна кількість годин за навчальним планом – 150 годин / 5 кредитів ЄКТС:

за денною формою навчання 64 години аудиторних занять та 86 годин самостійної роботи здобувачів;

за заочною формою навчання 16 годин аудиторних занять та 134 години самостійної роботи здобувачів.

Види занять – лекції, практичні (семінари).

Вид контролю – поточний, модульний контроль, іспит

Мова викладання – українська

Пререквізити – не має

Кореквізити – не має

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета – засвоєння закономірностей та принципів навчання методам і технологіям підготовки у вищій школі висококваліфікованих спеціалістів.

Завдання – вивчення основ дидактики та методології педагогічної діяльності; спроможність аналізувати, оцінювати особливості основних тенденцій розвитку педагогічних теорій вищої школи; здатність до розуміння сутності та використання педагогічних технологій в закладах вищої освіти; здатність формулювати думку логічно, дискутувати, враховуючи свої власні та співрозмовника індивідуально-психологічні особливості; здатність генерувати нові ідеї навчального процесу; досягнення і закріплення фахових умінь і навичок використання педагогічних технологій в закладах вищої освіти.

Компетентності, які набуваються:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні компетентності (СК)

СК08. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

Програмні результати навчання:

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про Землю, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.

РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері наук про Землю, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовний модуль 1. Характеристика педагогічного процесу та його учасників

Тема 1. Освіта як предмет системного дослідження

Обсяг аудиторного навантаження (очна/заочна) – до 4 годин

Лекційні заняття: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичні (семінарські) заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінка викладачем.

Тема практичного (семінарського) заняття: Освіта як предмет системного дослідження

Самостійна робота здобувача (8-14годин): опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація.

Зміст теми: Методологія педагогічної діяльності. Сутність освіти, її місце в системі культури. Генезис і розвиток освіти. Функції освіти. Загальна модель освіти. Зміст освіти. Тенденції в освітній системі. Структура педагогічної системи. Національна педагогічна освіта в умовах тоталітаризму. Оновлення педагогічної освіти в незалежній Україні. Гуманітарно-орієнтована модель спеціаліста XXI століття.

Тема 2. Загальні засади педагогіки вищої школи

Обсяг аудиторного навантаження (очна/заочна) – до 8 годин

Лекційні заняття: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичні (семінарські) заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінка викладачем.

Тема практичного (семінарського) заняття: Загальні засади педагогіки вищої школи

Самостійна робота здобувача (8-13годин): опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація.

Зміст теми: Предмет педагогіки вищої школи. Завдання педагогіки вищої школи. Логіка і методика педагогічного дослідження. Студент закладу вищої освіти як об'єкт і суб'єкт навчання і виховання в системі отримання професійної освіти.

Тема 3. Індивідуально-психологічні особливості учасників педагогічного процесу

Обсяг аудиторного навантаження (очна/заочна) – до 5 годин

Лекційні заняття: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичні (семінарські) заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінка викладачем.

Тема практичного (семінарського) заняття: Індивідуально-психологічні особливості учасників педагогічного процесу

Самостійна робота здобувача (8-13годин): опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація.

Зміст теми: Особистість: шляхи формування й розвитку особистості. Індивідуально-психологічні особливості викладача і студента як учасників педагогічного процесу у вищій школі.

Модульний контроль 1

Форма контролю визначається викладачем (підсумкове опитування (усно чи письмово), тести).

Змістовний модуль 2. Основи дидактики вищої школи.

Тема 4. Сутність процесу навчання у вищій школі

Обсяг аудиторного навантаження (очна/заочна) – до 8 годин

Лекційні заняття: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичні (семінарські) заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінка викладачем.

Тема практичного (семінарського) заняття: Сутність процесу навчання у вищій школі

Самостійна робота здобувача (8-14годин): опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація.

Зміст теми: Дидактика як галузь педагогіки вищої школи. Сутність і структура процесу навчання. Структура діяльності суб'єктів навчального процесу. Закономірності і принципи дидактики вищої школи.

Тема 5. Зміст освіти у вищій школі

Обсяг аудиторного навантаження (очна/заочна) – до 4 годин

Лекційні заняття: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичні (семінарські) заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінка викладачем.

Тема практичного (семінарського) заняття: Зміст освіти у вищій школі.

Самостійна робота здобувача (8-14годин): опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація.

Зміст теми: Ступеневість вищої освіти. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти. Навчальний план, навчальна програма і підручник у вищій школі.

Тема 6. Методи і засоби навчання у закладі вищої освіти. Форми організації навчання у вищій школі.

Обсяг аудиторного навантаження (очна/заочна) – до 4-12 годин

Лекційні заняття: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичні (семінарські) заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінка викладачем.

Тема практичного (семінарського) заняття: Методи і засоби навчання у закладах вищої освіти. Форми організації навчання у вищій школі.

Самостійна робота здобувача (10-14годин): опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація.

Зміст теми: Особливості методів навчання у закладах вищої освіти. Засоби навчання. Лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття та особливості підготовки і проведення. Факультативи, спецкурси і спец семінари як форма організування навчання.

Тема 7. Педагогічні технології у ЗВО.

Обсяг аудиторного навантаження (очна/заочна) – до 4-12 годин

Лекційні заняття: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичні (семінарські) заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінка викладачем.

Тема практичного (семінарського) заняття: Педагогічні технології у ЗВО

Самостійна робота здобувача (10-14годин): опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація.

Зміст теми: Диференційне навчання. Проблемне навчання у вищій школі. Активні методи навчання. Ігрові технології навчання. Кредитно-модульна система навчання. Особистісно-орієнтоване навчання у вищій школі.

Тема 8. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Обсяг аудиторного навантаження (очна/заочна) – до 10 годин

Лекційні заняття: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичні (семінарські) заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінка викладачем.

Тема практичного (семінарського) заняття: Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Самостійна робота здобувача (8-14годин): опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація.

Зміст теми: Компоненти, функції, види контролю. Методи і форми контролю успішності студентів. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Форми контролю в системі дистанційного навчання. Тести як форма контролю. Критерії оцінювання. Види оцінювання

Тема 9. Самостійна робота студентів у ЗВО, особливості її організації та контролю.

Обсяг аудиторного навантаження (очна/заочна) – до 4 годин

Лекційні заняття: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичні (семінарські) заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінка викладачем.

Тема практичного (семінарського) заняття: Самостійна робота студентів у ЗВО, особливості її організації та контролю

Самостійна робота здобувача (10-14годин): опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація.

Зміст теми: Структура самостійної роботи. Мотиви самостійної роботи. Мета і засоби самостійної роботи. Контроль за самостійною роботою. Науково-дослідна робота студентів. Психологічні бар'єри у здійсненні самостійної роботи.

Тема 10. Професійне спілкування в системі вищої освіти.

Обсяг аудиторного навантаження (очна/заочна) – до 7 годин

Лекційні заняття: очна-відео-онлайн-лекція: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (презентація теми лекції, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

Практичні (семінарські) заняття: усне опитування, тестування. Завантажена у систему Mentor матеріалу з підготовки до практичного (семінарського) заняття та оцінка викладачем.

Тема практичного (семінарського) заняття: Професійне спілкування у ЗВО

Самостійна робота здобувача (8-14годин): опрацювання навчально-методичних матеріалів. Онлайн-консультація.

Зміст теми: Професійна підготовка і діяльність викладача вищої школи. Уявлення про стиль педагогічного спілкування. Стилї взаємодії викладача вищої школи зі студентами.

Модульний контроль 2

Форма контролю визначається викладачем (підсумкове опитування (усно чи письмово), тести).

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання в рамках дисципліни не передбачені.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації (при необхідності), самостійна робота здобувачів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники), словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль: опитування на практичних заняттях; вирішення окремих правових ситуацій; проведення письмових контрольних робіт з окремих розділів; проведення програмованого контролю (тестування); проведення групових та індивідуальних консультацій.

Модульний контроль: складання модульного контролю.

Підсумковий контроль: іспит.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ВОНИ ОТРИМУЮТЬ

7.1. Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	3	0...3
Робота на практичних (семінарських) заняттях	0...4	3	0...12
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	7	0...7
Робота на практичних (семінарських) заняттях	0...4	7	0...28
Модульний контроль	0...30	1	0...30
Усього за семестр			0...100

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання, засвоєного здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни методологія педагогічної діяльності, який формується до його початку на основі суми балів модульних оцінок (кількість балів, отриманих здобувачем вищої освіти під час виконання модульного контролю) і балів поточного контролю та за згодою здобувача може зараховуватися як контрольний захід – семестровий іспит.

Контрольний захід – семестровий іспит можуть складати здобувачі, які бажають підвищити підсумкову модульну оцінку. Під час складання контрольного заходу – семестрового іспиту здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

7.2. Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Рівень компетентності здобувача за підсумками навчання визначається за такими критеріями:

Відмінно (90–100). Теоретичний зміст дисципліни (курсу) засвоєний здобувачем повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, усі навчальні завдання, що передбачені силабусом, виконані в повному обсязі, робота без помилок або з однією незначною помилкою.

Добре (75–89). Теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, що передбачені силабусом, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки.

Задовільно (60–74). Теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених силабусом завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна.

Незадовільно (0-59). Здобувач має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді, але не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст, не може використовувати знання під час вирішення практичних завдань.

Відповідно до п. 3.2. Положення про рейтингове оцінювання досягнень студентів у Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» здобувачу можуть призначатися бали за інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, які нараховуються та можуть бути враховані в загальній оцінці за семестр. Бали, зокрема, можуть призначатися за такі активності, пов'язані з навчальною дисципліною, як:

- участь у науковому комунікативному заході (конференції, семінарі, круглому столі тощо) із написанням тез наукової доповіді за предметом навчальної дисципліни (20 балів);
- участь у другому турі Всеукраїнської олімпіади відповідного напрямку (20 балів);
- участь (прослуховування) не менше у 5 вебінарах, пов'язаних з навчальною дисципліною (3-15 балів);
- участь у тренінгу, пов'язаному з навчальною дисципліною (15 балів);
- проходження онлайн-курсу, пов'язаного з навчальною дисципліною (20 балів);
- участь та отримання рейтингового місця в тематично пов'язаному із предметом навчальної дисципліни студентському конкурсі (30 балів);
- розробленні та створення дидактичного матеріалу за тематикою предмета навчальної дисципліни (15 балів) (підтвердження – наявність дидактичного матеріалу);
- проведення правоосвітнього заходу з учнями шкіл та інших навчальних закладів за тематикою навчальної дисципліни (20 балів);
- написання реферату /презентації, доповіді (5 балів);
- інші активності, пов'язані з навчальною дисципліною, за попереднім погодженням із науково-педагогічним працівником, який викладає навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

8. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Здобувачі, які за певних обставин не можуть регулярно відвідувати практичні заняття, повинні протягом тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені заняття мають бути відпрацьовані на найближчій консультації протягом тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання пропущених занять шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70 % невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Дотримання вимог академічної доброчесності. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності, передбачених Положенням про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Під час виконання індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu/ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenty/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Научитель О.Д Психологія та педагогіка вищої школи: методологічні і прикладні аспекти // Научитель О.Д., Бідюк І.А., Гулий Ю.І. - http://library.khai.edu/library/fulltexts/Knigi/Nauchitel_Psihologiya.pdf

Навчальні посібники, основні теоретичні положення, завдання для самостійного контролю в електронній формі та допоміжні матеріали надаються здобувачам на сервері кафедри: <http://library.khai.edu/>

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна:

Нагаєв, В. М. Методика викладення у вищій школі. Навчальний посібник / В. М. Нагаєв /. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232с

Додаткова:

Фіцула, М.М. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник /М.М. Фіцула /– Київ: «Академвидав», 2014. – 456с

Вітвицька, С. С. Основи педагогіки вищої школи : метод. посіб. для студентів магістратури / С. С. Вітвицька. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

Кузьмінський, А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник: гриф МОН України /А.І. Кузьмінський/ К. – Знання. – 2005. – 486с

Педагогіка вищої школи: навч.посібник: гриф МОН України /З. Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова, О.І. Бартенєва та інші/ за ред. З.Н. Курлянд - К. – Знання. – 2005. – 399с

Інформаційні ресурси:

Бібліотека Університету http://library.khai.edu/library/page_lib.php

Електронна адреса бібліотеки кафедри психології khai.psyho@gmail.com